

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ
ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р

м. Київ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ
(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р.

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

м. Київ

2026

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професорка.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професорка;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцентка;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професорка;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2026. – 337 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) висвітлено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: хімічну й біологічну безпеку, якість повітря, води та харчових продуктів, вплив шуму, мікропластику, пестицидів і воєнних чинників на здоров'я населення. Основний акцент зосереджено на міждисциплінарному підході до оцінки ризиків, профілактики захворювань, розвитку кадрового потенціалу, гармонізації національних практик із європейськими стратегіями та післявоєнного відновлення України.

УДК _613+574]:061.3

Електронна версія збірника містить додаткові публікації, що з технічних причин не увійшли до друкованого примірника.

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове.

© НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця

зниження пестицидного навантаження має як довгостроковий профілактичний ефект (зменшення ризику хронічних захворювань), так і короткостроковий – покращення умов праці та зменшення гострих інтоксикацій.

Отже, біологічний метод захисту рослин є ключовим елементом інтегрованої моделі управління агроекосистемами, орієнтованої на поєднання екологічної безпеки, продовольчої якості та здоров'я населення.

ОЦІНКА РИЗИКІВ РОЗВИТКУ КАРДІО-РЕНО-МЕТАБОЛІЧНОГО СИНДРОМУ ТА ЇХ ПРОФІЛАКТИКА

Шкала Л.В., Шкала О.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. Існує взаємозв'язок метаболічних порушень, зокрема ожиріння та цукрового діабету (ЦД) з хронічною хворобою нирок (ХХН), що має істотний вплив на розвиток серцево-судинних захворювань (ССЗ) з можливими кардіо-васкулярними на нирковими ускладненнями. Поєднання розладів серцево-судинної системи з ураженням нирок на тлі метаболічної дисфункції визначає наявність системного кардіо-рено-метаболічного (КРМ) синдрому, що обумовлений впливом певних факторів ризику. КРМ синдром є мультидисциплінарною проблемою, яка потребує первинної та вторинної профілактики.

Мета: проаналізувати фактори ризику розвитку кардіо-рено-метаболічного синдрому.

Матеріал та його обговорення. Недотримання здорового способу життя, постійне переїдання, обмеження фізичної активності призводять до надмірної маси тіла, ожиріння, що спричиняє низькоградієнтне запалення в організмі людини. В результаті активується перекисне окислення ліпідів, збільшується продукція прозапальних цитокінів, настають метаболічні порушення – порушення толерантності до вуглеводів, формується стеатотична хвороби печінки, розвивається і прогресує атеросклероз. Системний характер

атеросклеротичних змін сприяє ураженню судини нирок з формуванням гломерулосклерозу, розвитком ХХН, артеріальної гіпертензії. Коронарний атеросклероз призводить до пошкодження міокарда з подальшою дисфункцією і виникненням аритмій, серцевої недостатності (СН).

На сьогодні розглядається п'ять стадій розвитку КРМ синдрому. Стадія 0 – відсутні фактори ризику, стадія 1 – наявна надлишкова маса тіла, стадія 2 – реєструються метаболічні фактори ризику або ХХН, стадія 3 – наявні субклінічні прояви атеросклеротичних серцево-судинних захворювань або субклінічних ознак СН, стадія 4 – маніфестація клінічних ознак атеросклерозу: ІХС, СН, інсульт, фібриляція передсердь, ураження периферичних артерій, причому спочатку - без хронічної ниркової недостатності (ХНН), а в подальшому – з ХНН. Виділення стадії 0 є дуже важливим, тому що саме застосування первинної профілактики, що включає: раціональне харчування, контроль маси тіла, збільшення фізичної активності, здоровий сон, відмову від шкідливих звичок (паління, зловживання алкоголем), застосування скринінгу для оцінки параметрів глюкози крові, ліпідограми, артеріального тиску (АТ) – надає можливість усунути розвиток КРМ синдрому. Основний меседж подальшої профілактики, на 1 стадії, полягає у виявленні осіб з надлишковою масою тіла – ІМТ >25 кг/м² та з порушенням толерантності до глюкози, тобто з предіабетом. На наступних стадіях ефективність терапевтичних заходів пов'язана з корекцією виявлених метаболічних змін, рівня ліпідів, глюкози, АТ, а також з лікуванням визначених ССЗ, ХХН, ЦД з метою попередження розвитку серцево-судинних катастроф і ХНН.

Висновки: Кардіо-рено-метаболічний синдром – коморбідний стан, що істотно погіршує тривалість та якість життя через розвиток кардіо-васкулярних і ниркових ускладнень, в тому числі інсульту, інфаркту міокарда, ниркової недостатності, що часто призводить до інвалідизації та смертності. Головний фокус профілактики кардіо-рено-метаболічного синдрому полягає в своєчасному виявленні та усуненні факторів ризику, таких як надмірна маса тіла й ожиріння, гіподинамія, зловживання шкідливими звичками, недотримання

режиму сну, а також в проведенні скринінгу для раннього виявлення метаболічних порушень і субклінічних атеросклеротичних уражень, хронічної хвороби нирок.

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСЕКТИЦИДІВ НА ОСНОВІ ДІЮЧИХ РЕЧОВИН ХІМІЧНОГО КЛАСУ АВЕРМЕКТИНІВ У СВІТЛІ АДАПТАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ ВИМОГ

Шпак¹ Б.І., Сикало² О.О., Кондратюк¹ О.С.

¹Відділ реєстрації і регулювання ТОВ «Сингента», ²Національний університет біоресурсів та природокористування України

Сільське господарство є одним із ключових секторів економіки України, частка якого у ВВП становить близько 10–17% (за даними 2021–2025 років), забезпечуючи при цьому понад 40% загального експорту країни. Попри військові виклики, галузь залишається стабільним драйвером економіки, показуючи високі результати виробництва. При цьому структура експорту сільськогосподарської продукції останніми роками значно змінилася, орієнтуючись у першу чергу на країни Європейського Союзу. Така зміна вимагає перебудови систем захисту рослин з урахуванням заборон щодо діючих речовин, що діють у ЄС. І найгостріше ця проблема проявляється саме для групи інсектицидів, серед яких значна кількість заборонена або суттєво обмежена у застосуванні у країнах Європи.

Метою роботи був аналіз українських практик застосування інсектицидних препаратів з огляду на класи діючих речовин, що застосовуються у них та оцінка перспектив застосування діючих речовин хімічного класу авермектини у сільському господарстві України.

Проблема шкочочинних комах-фітофагів в Україні стоїть надзвичайно гостро, оскільки вони призводять до втрат врожаю кількома шляхами:

- прямі втрати: поїдання листя, стебел, коренів та зерна;
- погіршення якості урожаю: зниження маси зерна, втрата схожості;